

FINNISH

EUROOPAN NEUVOSTO
Ministerikomitea

Päätöslauselma ResCMN (2007)1

Kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta Suomessa

(jonka ministerikomitea on hyväksynyt 31 päivänä tammikuuta 2007 ministerien varajäsenten 985:ssä kokouksessa)

Ministerikomitea, joka kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen (jäljempänä "puiteyleissopimus") 24-26 artiklan määräysten mukaisesti;

ottaen huomioon 17. päivänä syyskuuta 1997 annetun päätöslauselman (97) 10, jossa on määritelty Ministerikomitean hyväksymät säännöt puiteyleissopimuksen 24-26 artiklojen mukaista valvontajärjestelmää varten;

ottaen huomioon päätöslauselman (97) 10:n hyväksynnän yhteydessä hyväksytyin äänestys säännön¹;

ottaen huomioon Suomen 3 päivänä lokakuuta 1997 tallettaman ratifioimiskirjan;

palauttaa mieleen sen, että Suomen hallitus toimitti toiseen puiteyleissopimuksen mukaiseen tarkastuskierrokseen liittyvän valtion raportin 10 päivänä joulukuuta 2004;

tarkastettuaan neuvoo-antavan komitean toisen Suomea koskevan lausunnon, joka on annettu 2 päivänä maaliskuuta 2006 sekä Suomen hallituksen 22 päivänä elokuuta 2006 antamat kirjalliset kommentit;

sekä otettuaan myös huomioon muiden valtioiden hallitusten lausunnot,

1. hyväksyy seuraavat Suomea koskevat päätelmät:

a) Myönteistä kehitystä

Suomi on jatkanut kiitettäviä toimia puitesopimuksen toteuttamisen saralla. Uuden kielilain ja saamen kielilain hyväksyminen ovat olleet tärkeitä lainsäädännöllisiä edistysaskelia, koska nämä lait antavat merkittäviä takeita siitä, että sekä ruotsin kieltä että saamen kieltä suojellaan ja että niiden asemaa edistetään.

Uuden syrjinnänvastaisen lainsäädännön kehittäminen yhdistettynä valvonnan ja tietoisuuden lisäämiseen toivotetaan tervetulleeksi. Myös vähemmistövaltuutetun viraston perustaminen on merkittävä askel, joka on jo vaikuttanut myönteisesti vähemmistöjen suojelemiseen Suomessa. Uusiin toimenpiteisiin on ryhdytty integraation edistämiseksi huomioiden suomalaisen yhteiskunnan lisääntyvä moninaisuus.

Suomi on laajentanut edelleen kansallisten vähemmistöjen huolenaiheita käsittelevää neuvottelujärjestelmäänsä mm. perustamalla pysyviä alueellisia romaniasiain neuvottelukuntia. Merkittäviä aloitteita on tehty, joilla vastataan Suomen venäjänkielisen väestön kohtaamiin erityisiin haasteisiin.

¹ 17. päivänä syyskuuta 1997 hyväksytyin päätöslauselma (97) 10:n hyväksynnän yhteydessä Ministerikomitea hyväksyi seuraavan säännön: "Puiteyleissopimuksen 24 artiklan 1 kappaleen ja 25 artiklan 2 kappaleen mukaiset päätökset katsotaan hyväksytyiksi, jos äänestävien sopimuspuolten edustajista kaksi kolmasosaa, mukaan lukien ministerikomitean jäsenyyteen oikeutettujen sopimuspuolten edustajien enemmistö, äänestää päätöksen puolesta. "

Suomen saamelaiskulttuurin eri piirteiden merkitys tunnustetaan yhä enenevässä määrin, ja edistystä on tapahtunut saamenkielisen opetuksen aseman vahvistamiseksi saamelaisalueella. Uusia saamelaisia koskevia hankkeita on vireillä, mm. Pohjoismaisen saamelaisopimuksen valmistelu.

Vähemmistökielisistä radio-ohjelmista on tullut tärkeä vähemmistökulttuurien edistämisen ja suojelun väline, vaikka niiden tarjonta onkin rajoitettua.

b) Huolenaiheita

Useita hankkeita etnisten ryhmien välisen keskustelun edistämiseksi on aloitettu, mutta edelleen on nähtävissä merkkejä siitä, että osa valtaväestöstä suhtautuu kielteisesti vähemmistöihin. Hämmentäviä tietoja on välittynyt suvaitsemattomuuden ilmaisuista suomalaisissa kouluissa ja Internetissä.

Kiistat maan omistuksesta ja käyttöoikeudesta saamelaisalueella ovat kärjistyneet, koska ratkaisujen löytäminen avoimiin kysymyksiin on viivästynyt huolimatta viime aikojen ponnisteluista luoda asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

Viranomaisten pyrkimyksillä tukea vähemmistökielillä, mukaan lukien saamen kielillä, painettua mediaa on rajalliset puitteet eivätkä ne riittävästi vastaa ilmaistuja tarpeita. Vähemmistökielillä lähetettäviä julkisia radio- ja tv-ohjelmia on tarvetta kehittää edelleen, jotta voitaisiin vastata mm. olemassa olevaan saamenkielisten lastenohjelmien kysyntään.

Ruotsin ja saamen kielten osalta uusien kielilakien täytäntöönpanoon käytännössä liittyy joillain keskeisillä alueilla, kuten tuomioistuinlaitoksessa, kapasiteettiongelmia ja muita puutteita. Venäjänkieliset kokevat sosiaalipalvelujen saamisen olevan vaikeaa kielellisten esteiden vuoksi.

Myönteisistä aloitteista huolimatta venäjänkielisen opetuksen tarjonta on vähäistä. Tämä pätee myös saamenkielen opetukseen saamelaisalueen ulkopuolella. Romanioppilaiden kohdalla romanikielen opetuksen vähäisyyteen liittyy myös muita ongelmia, kuten romanilasten suhteettoman suuri osuus erityisopetuksessa.

Nykyisiä vähemmistöasioita koskevia osallistumis- ja neuvottelujärjestelmiä on kehitettävä edelleen, esimerkiksi myönnettäessä kulttuuriavustuksia vähemmistöjärjestöille. Ehdotukset erityisen neuvottelujärjestelmän perustamiseksi venäjänkielistä väestöä varten eivät ole johtaneet viranomaistoimiin. Saamelaiskäräjät ei ole toistuvista kuulemisista huolimatta tyytyväinen tapaan, jolla viranomaiset toteuttavat neuvotteluelvoitettaan.

Huolimatta lainsäädännöllä luoduista paremmista takeista syrjintää vastaan, käytännössä yhä ilmenee ongelmia ja puutteita. Toistuvasti eri aloilla esiintyy romaneihin tai muihin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden syrjintää, mukaan lukien palveluiden tarjonnassa.

Monissa esille tulleissa kysymyksissä koskien puiteyleissopimuksen toteuttamista yksittäisen henkilön tasolla olisi hyödyllistä, että viranomaiset ja asianomaisten ryhmien edustajat lisäisivät keskinäistä kanssakäymistä.

2. Hyväksyy seuraavat Suomea koskevat suositukset

Niiden toimenpiteiden lisäksi, joihin on ryhdyttävä Neuvoo-antavan komitean lausunnon I- ja II-osassa ilmaistujen yksityiskohtaisten suositusten toteuttamiseksi, viranomaisia kehoitetaan ryhtymään seuraaviin toimenpiteisiin puiteyleissopimuksen täytäntöönpanon parantamiseksi entisestään. Viranomaisten tulee:

-puuttua niihin puutteisiin, joita esiintyy uusien kielilakien täytäntöönpanossa ruotsin ja saamen kielten osalta ja ottaa julkisten palveluiden tarjonnassa huomioon venäjänkielisten tilanteen.

- ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin saamelaisalueen maiden omistusta ja käyttöoikeutta koskevien kiistojen käsittelemiseksi neuvotteluin Saamelaiskäräjien ja muiden asianosaisten kanssa.

- rohkaista edelleen vähemmistökielisen median kehitystä ja tarkistaa nykyistä tukijärjestelmää sen varmistamiseksi, että vähemmistökielisen painetun median erityistilanne otetaan huomioon.

- laajentaa opetuksen saatavuutta vähemmistökielillä - myös venäjänkielellä ja romanikielellä sekä saamenkielillä saamelaisalueen ulkopuolella - sekä tehostaa pyrkimyksiä käsitellä romanien opetusjärjestelmässä kohtaamia ongelmia.

- parantaa edelleen vähemmistöasioita koskevia osallistumis- ja neuvottelujärjestelmiä, mukaan lukien venäjänkielisen väestön osalta.

- parantaa vähemmistöjen osallistumista myönnettäessä kulttuuriavustuksia vähemmistöjärjestöille.

- varmistaa, että viranomaiset noudattavat laillista velvoitettaan neuvotella Saamelaiskäräjien kanssa sille kuuluvissa kysymyksissä.

- vahvistaa syrjintätapausten ja suvaitsemattomuuden ilmausten vastaista toimintaa, myös kouluissa, ja ehkäisee näitä ilmiöitä kaikilla olemassa olevilla keinoilla.

- edistää keskustelua puiteyleissopimuksen toteuttamisesta yksittäisen henkilön tasolla asianomaisten kanssa.

3. Kehottaa Suomen hallitusta päätöslauselman (97) 10 mukaisesti:

(a) jatkamaan käynnissä olevaa keskustelua neuvoo-antavan komitean kanssa;

(b) tiedottamaan neuvoo-antavalle komitealle säännöllisesti toimenpiteistä, joihin hallitus on ryhtynyt edeltävän 1 ja 2 kappaleen sisältämien päätelmien ja suositusten johdosta.